

ДОКЛАД

на община Правец
за 2024 г.

за изпълнението

ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ НА СОФИЙСКА ОБЛАСТ ЗА РАВЕНСТВО, ПРИОБЩАВАНЕ И УЧАСТИЕ НА РОМИТЕ 2021 – 2030 г.

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

1. Община Правец

Брой на населението по етнически групи

Според последното Национално преброяване от 2021 година, общият брой на населението в община Правец възлиза на 7510 души. По официални данни, жителите в общината са разделени, според етническата принадлежност, както следва:

	<i>Численост</i>	<i>Дял (в %)</i>
Общо	7134	100,00
<u>Българи</u>	6066	85
<u>Турци</u>	15	0,20
<u>Цигани</u>	577	8,04
Други	26	0,36
Не желаят да се самоопределят	20	0,26
Не отговорили	46	0,65
Не могат да определят	384	5,40

За периода от преброяването на населението до настоящия момент, се наблюдават незначителни изменения в числеността и процентното съотношение, които се дължат предимно на отрицателния естествен прираст на населението. Голяма част от анкетиранияте лица не са определили етническата си принадлежност, което не показва реалния брой лица от уязвими групи- роми. Част от хората, които околното население назовава като „роми” или „цигани” се самоопределят като българи, което произтича от правото на преброяваното лице само да определи етническата си принадлежност или да не посочи такава.

Населени места (квартали, махали) с компактно ромско население на територията на общината

Община Правец е съставена от 11 населени места – 10 села и 1 град, който е и общински център. Ромското население в община Правец е съсредоточено предимно в селата. Основните селища, в които има обособени групи с компактно ромско население са селата Джурово- махала „Герановица“ и махала „Беляновец“, Осиковска Лъкавица и Разлив. Безработицата, ниските доходи, невъзможността за справяне със социалните проблеми, неграмотността са сред очевидните проблеми на ромите в община Правец. Все повече семейства имат сериозни социални и финансови проблеми , ниско образование, криминални прояви, неспособност за справяне с жизнените кризи и това често води до отхвърляне възможността за грижа и възпитание на децата си. Голяма част от тях не притежават собствени земя и жилище, нямат постоянни доходи и икономическа стабилност. Тези и други причини водят до трайна бедност сред ромите и влошаване на условията, при които живеят, а оттам и до по-ниския им стандарт на живот. Вследствие на това произтича и друг обществено значим проблем - невъзможността да плащат здравните си осигуровки, което затруднява достъпа им до здравни грижи. Децата често боледуват, но не винаги посещават лекар за назначаване на лечение. Проблемите, пред които са изправени ромите, са сложни и поради това изискват интегриран подход – ниското ниво на образование, пречките на пазара на труда, сегрегацията и лошите условия на живот трябва да бъдат преодоляни с помощта на координирани, взаимно подсилващи се мерки. Специфична група в риск са децата на родители, живеещи в чужбина. Поради липса на работа, родителите често пребивават в чужбина, за да търсят работа. За не малка част от децата и учениците се грижат възрастни роднини, които нямат нужния авторитет пред тях. Това води до прекъсване на преки емоционални контакти между деца и възрастни и липса на родителски контрол в случаите, когато близките не успяват да се “справят” с децата. По-ниски нива на професионална квалификация води до трудности при достъпа до пазара на труда и прави невъзможно излизането от ситуацията на бедност и маргинализация.

Брой експерти работещи по етническите и интеграционните въпроси, здравни/образователни/трудова медиатори или други.

Един от основните приоритети в управленската политика на общинското ръководство е повишаване на жизнения стандарт на хората в неравностойно положение, хората в риск, хората от малцинствените групи, чрез задоволяване на основните жизнени потребности и осигуряване на необходимия минимум качество на живот.

Достъп до необходимите социални, здравни, образователни и други услуги, се осигурява и предоставя чрез съответните специалисти.

Социалната политика на Общинското ръководство, насочена към интегрирането на представителите на ромската общност, постоянно се развива и обогатява, като чрез реализираните дейности се обхващат всички възрастови групи.

Дейностите, които се реализират чрез изпълнението на различни проекти със социална насоченост, са насочени към конкретната целева група, за която е

предназначен Плана на община Правец, като това са български граждани от ромски произход и други в уязвимо социално-икономическо положение, живеещи в сходна на ромите ситуация.

За решаване на част от проблемите от особено важно значение е реализирането на проект „Надграждане услуги за ранно детско развитие в община Правец“, финансиран по Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027 , който цели подобряване достъпа до и предоставяне на качествени социални и здравни услуги, като включват реализиране на дейности, насочени към оказване на подкрепа на семействата в грижата за децата, справяне със семейни проблеми, създаване и развитие на умения и ресурси за пълноценно социално включване и реализация. Ангажирани са медицински специалисти, сътрудници социална работа, медиатори. По проекта се предоставя достъп до здравеопазване и промоция на здравето чрез подкрепа за осигуряване на здравна детска консултация и дейности по превенция на заболяванията, патронажна грижа, услуги за ранно детско развитие. Осъществяваните дейности гарантират ранното детско развитие, чрез тях се подобрява достъпа до социални и здравни услуги, оказва се посредничество при решаване на проблемите на целевите групи, породени от социалното изключване, както и високата заболяемост и рисковете, произтичащи от нея .

В дългосрочен план се очаква предоставения „социален пакет“ от мерки да допринесе за осигуряване на достъп до качествени социални и здравни услуги за лица в риск, подобряване качеството на живот на децата, намаляване броя на отпадащите от образованието, намаляване на бедността и насърчаване на социално включване.

Общински план за интеграция на ромите

1. Да се посочи дали е взаимодействие между община и НПО, които работят в сферата на интеграцията и в какво се изразява.

Фондация „Социални норми“ е неправителствена организация, чиято дейност има социален характер и е насочена към подобряване условията, качеството и начина на живот на хора от различни рискови групи. Организацията е дългогодишен и коректен партньор на Община Правец, като двете институции си партнират безпроблемно и работят съвместно по изпълнението на няколко проекта със социална насоченост.

2. Да се посочи дали и как местната ромска общност е ангажирана с изпълнението на плана.

Услугите, които се предоставят чрез изпълнението на проект „Надграждане на услуги за ранно детско развитие в община Правец“, са насочени основно за ромската общност, живеещи на територията на община Правец. Доброволното им включване като потребители на услуги, предоставяни на определена целева група, е един от показателите, че подкрепят мерките, заложили в общинската стратегия за интеграция на ромите. Специалистите, които работят с потребителите от целевите групи, провеждат постоянни консултации, беседи, съвместни дейности, работа на терен, като част от мерките за успешна интеграция на ромското население. Предоставят се интегрирани здравни, социални и образователни услуги за грижи за родители и деца от уязвими групи с цел формиране на родителски умения за грижа за децата; подкрепа на семействата в отглеждането на децата; преодоляване на семейни затруднения и развитие на умения за социална интеграция и реализация.

3. Да се опишат конкретни трудности и пречки, срещани при изпълнение на местните планове за интеграция на ромите, препоръки и предложения за тяхното решаване.

С потребителите на услугите не се работи безпроблемно. Част от тях продължително участват в провежданите мероприятия, единствено с цел облага от материалите, които се им се осигуряват за стимулиране участието им в дейностите.

Друг важен проблем е свързани със социално-икономическото положение на ромите, който оказва влияние върху тяхната връзка с образователната система и предизвикват трудности при интеграцията и развитието на ромските деца и юноши (ранното отпадане и ниския успех в училище). В някои случаи те не виждат важноста или необходимостта да се получи външна подкрепа за децата им, в други случаи родителите отстъпват правото за вземане на окончателно решение на своите деца.

В училищата с преобладаващ брой ученици, за които българският език не е майчин, сериозен проблем е недоброто владение на български език към момента на постъпване в първи клас. Много често те не посещават подготвителна група или подготвителен клас, не разбират смисловото значение на много думи, често използваните от тях изрази са смесица от български и майчин език. Овладяването в достатъчна степен на умения за правилно устно и писмено речево общуване на книжовен български език затруднява работата на учителите в начален етап и в голяма степен пречи на учениците при постъпване в прогимназиален или гимназиален етап на обучение, като ги превръща в потенциално отпаднали ученици. Причините за това са в семейството и близкото обкръжение на тези деца, които говорят на майчиния си език. Последици от този процес са липсата на всякакъв родителски контрол, предоставяне на родителските права на роднини и дълго отсъствие на ученици от учебния процес. Има ромски родители, които избягват отговорността и способността на семейството да контролира децата си. Например, те могат да приведат аргумента: „Ако хлапето не иска да учи, какво искате от мен да направя?“ или „Не получавам детски, нямам пари“. Понякога на ромските юноши се дава много власт сами да решават, и ако не искат да ходят на училище, те не ходят, дори ако семейството иска това от тях. Детето има власт, а родителите нямат авторитет. Много ромски семейства оставят децата да правят каквото си искат заради погрешното убеждение, че така изразяват обичта си. Все още е сериозен проблемът с учениците, които завършвайки основно образование не продължават в гимназиална степен. Една от причините за това са разходите за пътуване до градовете, които са непосилни за по-бедните семейства. Запазени патриархални обичаи като ранните бракове са друга причина, която възпрепятства образованието на ромските момичета в гимназиална степен. Сезонната трудова миграция сред определени групи на територията на общината придобива масов характер, като последица от този процес е липсата на родителски контрол. Част от децата пътуват в чужбина с родителите си, което води до тяхното отпадане от училище. Понякога се оказва трудно да се поддържа постоянна връзка със семейството, поради фактора миграция, към която някои семейства са принудени да пристъпят по икономически или свързани със заетостта причини.

Друг проблем пред специалистите са бързо разпространяващите се заразни и вирусни инфекции в обособените ромски махали, negliжиране на заболяванията, които пряко застрашават здравето им по време на реализация на дейностите.

Препоръки:

- В определени особени ситуации може да се наложи да се прибегне до референтни фигури като посредник или медиатор. Тази фигура може да бъде друго семейство, участващо в дадена интервенция, медиатор, социален работник или учител, който работи със семействата и е добре възприеман от тях и др.
- Да се мотивират семействата да участват в училище и да се възползват от възможностите да се срещнат с възпитатели и учители в училище, като се

направят тези пространства по-гъвкави и да се адаптират така, че ромите да не се чувстват изолирани.

- Подобряване на комуникацията и на сътрудничеството между семейството и училището чрез своевременно информиране, осигуряването на канали за обратна връзка, демонстрирането на уважение, разбиране на затрудненията и зачитане на нуждите на родителите.
- Да се подпомогнат семействата да се справят с натиска, под който са поставени в собствената си среда, като се аргументира значението на образованието за намиране на работа и подобряване начина на живот.
- В много случаи бабите и дядовците или други членове на семейството са тези, които се грижат за децата. Поради това е препоръчително да се работи с цялата семейна единица, така че в случай на отсъствие на родителите, интервенцията да продължи с наставниците и хората, които се грижат за децата.
- Необходимо е да се повиши осведомеността за това как интервенцията, която предлагаме, ще е от полза за всички членове на семейството: чрез осигуряване на подкрепа за достъп до здравеопазване, образование, насочване към заетост, жилищно настаняване и др.
- Засилване дейностите по предоставяне на социални услуги в общността като фактор за ефективно социално включване.
- Въвеждане на ефективни финансови санкции на родители, които negliжират образованието на децата.

4. Общинският план за интеграция на ромите включен ли е в Плана за развитие на общината?

Част от дейностите от Общинският план за интеграция на ромите са залегнали в Плана за интегрирано развитие на общината- 2021-2027г.

II. МЕРКИ ОТ НПД, ЗАЛЕГНАЛИ В ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ПО ПРИОРИТЕТИ

1. ПРИОРИТЕТ ОБРАЗОВАНИЕ

Цялостната политика на община Правец за приобщаване на ромските деца в училище е насочена към създаване на условия за подкрепа на индивидуалността на всяко дете/ученик чрез премахване на пречките пред ученето и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота. Повишаването на обхвата на децата и учениците в задължително предучилищно и училищно образование и намаляването на дела на отпадналите и преждевременно напусналите училище са сред най-важните задачи в областта на образованието. В тази връзка се прилага Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система. Усилията на местната власт и екипите на общинските образователни институции целят осигуряване на повишаване благосъстоянието на децата и на младите семейства от общината чрез допълнителни и необходими инвестиции в ранната детска грижа, предучилищното, училищното образование.

Образователните институции на територията на община Правец изпълнява мерки за осигуряване условия за осъществяване на приобщаващо образование, което се изразява в прилагането на диференциран и индивидуализиран подход към децата и учениците, включително от уязвими групи, в това число роми, чрез компенсиране на затрудненията при усвояването на учебното съдържание, липсата на мотивация и трудностите при завършване на клас, етап или степен на образование. Прилагат се мерки и за развитие потенциала на онези от тях, за които майчиният език е различен от българския и които не владеят добре български език. В детските градини и училища, с концентрация на роми са назначени образователни медиатори за подпомагане взаимодействието с родителите и съдействие при обхващането на деца и ученици, подлежащи на задължително обучение.

Заедно с работата по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст приоритетно се осъществява и работа с родители от уязвими групи, в това число роми. Медиатори и социални работници ежедневно работят на терен и осъществяват консултативна подкрепа за промяна на нагласите за образованието, съдействие при записване на деца в детска градина и училище.

Оперативна цел: Създаване на условия за осъществяване на качествено и приобщаващо образование, както и за образователна интеграция и интеркултурно образование за деца и ученици, в т.ч. за уязвими групи, включително роми.

Мерки	Реализирани дейности през 2024 г.	Отговорни институции	Постигнати резултати за 2024 г.
-------	-----------------------------------	----------------------	---------------------------------

Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.	Извършване на ежеседмични срещи с родители, провеждане на разговори, обучения, консултиране за ползите от образование, рисковете от отпадане от училище. Домашни посещения на екипите по обхват Организиране на междуинституционални срещи и родители с участието на община, ОЗД, ДПС, кметове и директори на образователни институции.	Община, ОЗД, ДПС към РПУ, директори на образователни институции, кметове, МКБППМН	Мотивирани родители на 8 деца за записване в детска градина. Посетени 145 семейства от екипите за обхват Организирани 4 междуинституционални срещи и родители
Подпомагане на процеса на обхващане и включване в образователната система на деца и ученици, подлежащи на задължително предучилищно и училищно образование от етническите малцинства.	Разработени и прилагани училищни програми за превенция от отпадане от училище на ученици от етническите малцинства. Разработени и прилагани програми за деца с трудности Разработени и прилагани програми за занимания през лятото във всяко училище и читалище Реализирани извънкласни дейности по проекти и НП във всяко училище и ДГ Проведени индивидуални консултации и посредничество с родители пред образователни институции за записване на деца в ДГ и редовно посещение.	ДГ, Училища, Община, Читалища	5 4 10 Включени 1000 деца и ученици в извънкласни дейности Проведени 35 индивидуални консултации с родители Мотивирани родители и записани 6 деца в ДГ.

Допълнително обучение по учебни предмети за преодоляване на пропуски в овладяване на учебното съдържание	Проведени допълнителни занимания по учебни предмети и подготовка за НВО и ДЗИ във всяко училище	училища	Подобрени образователни резултати
Реализиране на форми на работа с деца, ученици и родители в уязвимо положение от етническите малцинства за преодоляване на натрупани социално-педагогически дефицити в резултат на въздействие на маргинализирана семейна и/или общностна среда,	Организираны съвместни дейности с деца и родители за преодоляване на социално-педагогически дефицити. Работа с родители от уязвими семейства, които възпрепятстват редовното посещение на децата си в детска градина.	ДГ и училища	Проведени 4 съвместни дейности. Сформирани родителски клубове
Реализиране на форми на взаимодействие между деца и ученици от различен етнически произход за развитие на социокултурна компетентност и ефективна социализация	Проведени занимания, срещи, лектории, дискусии, обучения за активно взаимодействие на семейство и училище за социокултурна компетентност и социализация.	ДГ и училища	Подобрени взаимоотношения между семейство и училище
Кампании, събития и инициативи за преодоляване на дискриминационните прояви и придобиване на умения, знания и компетентности за превенция и предотвратяване на формите на дискриминация	Организираны инициативи за преодоляване на дискриминационните прояви за превенция и предотвратяване на формите на дискриминация във всички училища: "Ден на толерантността", „Ден на розовата фланелка“ „Живеем заедно, празнуваме различно” - ОУ”Л.Каравелов”-с.Осиковица	ДГ и училища	Проведени 15 инициативи
Провеждане на обучения за повишаване на капацитета на институциите в системата на училищното образование за осъществяване на приобщаващо образование, в т.ч. чрез	Включени учители в обучения за приобщаващо образование	ДГ и училища	Включени 45 учители в обучения

квалификация на педагогическите специалисти и на непедagogическия персонал, вкл. образователните медиатори и/или социални работници			
Разработване и въвеждане на иновативни педагогически (дидактически и възпитателни) форми за интеркултурно образование в образователните институции в системата на предучилищното и училищното образование, както и в системата на висшето образование	Въведени форми за интеркултурно образование и организиране на мероприятия, на които се представя културната идентичност на ромската общност по Проект „Всеки ученик ще бъде отличник” към ЦМЕДТ „Амалипе”	ДГ и училища	Сформирани групи по СИП в областта на културата, фолклора и традициите на различните етноси, танцови формации; изкуства
Приобщаване на родители от уязвими групи, включително роми, към училищния живот и мотивирането им за образованието на техните деца.	Организиране съвместни дейности с родители за активното им участие в живота на училището- иновативни родителски срещи, отбелязване на празници, спортни мероприятия и др.	ДГ и училища	Приобщени родители
Изграждане на образователна и обществена среда за реализиране процес на десегрегация	Осигурени безплатни пособия и материали за всички ученици; Осигурен безплатен транспорт за деца и ученици в задължително предучилищно образование.	ДГ и училища	Осигурени безплатни пособия и материали за всички ученици; Осигурен безплатен транспорт за деца и ученици в задължително предучилищно образование.

2. ПРИОРИТЕТ ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

- Подобряване на здравната помощ за децата в предучилищна възраст
- Подобряване на профилактичните дейности сред ромското население
- Повишаване на здравните знания и информираността на ромското население

Негативно влияние върху здравословното състояние на децата оказват ранните бременности и недостатъчното наблюдение и грижи за децата, най-вече сред семействата от ромската общност. Трудно се провеждат задължителните имунизации, поради липсата на пълно съдействие от страна на родителите поради тяхната ниска здравна култура.

В сравнение с други общности, здравословните проблеми при децата от ромска общност са най-големи, което се дължи на множество рискови фактори.

По Национална здравна карта в община Правец са определени 7 практики за извънболнична медицинска помощ. В общинска сграда – Поликлиника гр. Правец са разположени 2 броя медико-технически лаборатории. В същата сграда се помещават кабинети на 2 общопрактикуващи лекари и 1 стоматолог. Към момента работят 4 общопрактикуващи лекари, като пациентите от незаетите практики – 1 за град Правец и 1 за селата Калугерово, Своде и Правешка Лъкавица се обслужват от общопрактикуващите лекари от останалите практики и от лекари от Ботевград и Етрополе. Практиката в селата Калугерово, Своде и Правешка Лъкавица е непривлекателна поради малкия брой пациенти и наличие на преобладаващ брой възрастни хора - носители на повече от едно хронично заболяване, което води и до по-големи разходи за здравно обслужване. Наличието на отдалечени махали в тези населени места също не допринася за привличането на лекари, желаещи да заемат практиката.

Здравни кабинети по Наредба №3/27.04.2000 г. за здравните кабинети в детските заведения и училищата има разкрити в ОУ „В. Левски“ Правец. ПГПЧЕ Правец. ДГ „Здравец“ и ДГ „Индира Ганди“ Правец и в детска градина в село Джурово. В селата за профилактични прегледи на децата и оценката на здравословното им състояние се разчита на общопрактикуващите лекари.

На територията на община Правец по проект функционира „Център за семейно консултиране и подкрепа“, предоставящ услугата „Подкрепа за осигуряване на здравна детска консултация и дейности по превенция на заболяванията“, обхващайки бъдещи родители и родители на деца от 0 до 7 г. от социално – слаби семейства от уязвими групи. Дейностите осигуряват на потребителите редовно наблюдение на здравното, физическо и психомоторно развитие на бебетата и децата и превенция на детските заболявания. Медицински специалисти провеждат консултации по отношение на проблеми с храненето, със съня, обучение по здравословно хранене. Оказана е подкрепа за осигуряване на здравна детска консултация и дейности по превенция на заболяванията на 293 семейства от маргинализирани общности. Много от дейностите са насочени към превенция на заразните и инфекциозните заболявания, значението на имунизациите на децата с цел мотивиране за редовното им прилагане, съдействие на личните лекари при изпълнение на имунизационния календар. Медиаторите по проекта подпомагат личните лекарите за обхващане на бременните в първия триместър от бременността с регистрация, консултации със специалист гинеколог и акушерка. Издирват деца без личен лекар и съдействат за регистрирането им, както и за провеждането на профилактични прегледи. Специалистите по проекта – медицинска сестра, акушерка, педиатър, гинеколог, стоматолог провеждат беседи за: начините за предпазване от нежелана бременност, за риска от ранната бременност, заразните болести, предавани по полов път, обучение на майката в първите грижи за новороденото, устна хигиена и др. Периодично се провеждат сесии с родители на малки деца за разясняване на необходимостта от ваксиниране на населението със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар и за ползите от препоръчителните имунизации. Проведат се кампании за предоставяне на нископрагови и мобилни услуги за превенция за ХИВ/СПИН, СПИ, вирусни хепатити и туберкулоза.

Оперативна цел: Осигуряване на равен достъп до качествено обществено здравеопазване и подобряване на здравословното състояние на населението в обособените уязвими общности, с концентрация на бедност			
Мерки	Реализирани дейности през 2024 г.	Отговорни институции	Постигнати резултати за 2024 г.
Специализирана патронажна грижа за бременни жени и майки на деца 0-2г. в обособени уязвими общности	Осъществяване на патронажна грижа за майчино и детско здраве- домашни посещения	Община	Осъществена патронажна грижа от медицински специалисти на 100 млади майки и повишени родителски умения
Повишаване на здравните знания и информираността на ромското население	1. Организиране на здравно-образователни мероприятия с лица от ромски произход относно значението на профилактичните прегледи за опазване здравето на населението 2. Обучителни беседи и презентации, прожектиране на здравно-образователни филми за превенция на най-разпространените рискови фактори - тютюнопушене, злоупотреба с алкохол и психоактивни вещества, нездравословно хранене и др.	Община	Проведени 85 беседи и консултации, свързани с промоция на здравето
Информационни кампании за превенция за ХИВ/СПИН, СПИ, вирусни хепатити и туберкулоза.	1. Запознаване с начините за предпазване с най-разпространените инфекциозни болести - хепатит, туберкулоза, чревни инфекции и др. и социално значими заболявания - сърдечно-съдови, мозъчно съдови и др. 2. Обучителни беседи и презентации, прожектиране на образователни филми за	Училища	Проведени 5 информационни кампании Проведени беседи от медицински специалисти в 7 учебни заведения и 4 детски заведения.

	превенция на най-разпространените рискови фактори - тютюнопушене, злоупотреба с алкохол и психоактивни вещества и др. 3. Организиране на обучителни сесии с млади хора от ромски произход, както и с техните родители относно ранните бракове, начини за предпазване от ранна и нежелана бременност, профилактика на СПИН и др.	Община	Проведени 15 обучителни сесии за ранните бракове
Разяснителни кампании за необходимостта от ваксиниране на населението със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар и за ползите от препоръчителните имунизации.	Провеждане на беседи и консултации за необходимостта от ваксиниране на децата със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар и за ползите от препоръчителните имунизации.	Община	Проведени 20 беседи и 80 консултации за необходимостта от ваксиниране. Ваксинирани 35 деца със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар

3. ПРИОРИТЕТ ЗАЕТОСТ

- Осигуряване на достъп на ромите до пазара на труда

Основни изводи:

- Наличие на нерегистрираните безработни;
- Наблюдава се тенденция за увеличаване делът на регистрираните трайно безработни лица;
- Висок е процентът на ниско образованите, което е сериозна пречка при осигуряването на работа;
- Липсва сериозна заинтересованост от страна на работодателите за наемане на безработни лица, регистрирани на трудовата борса;
- Повече от 69 % от безработното население на общината е от ромски произход, като над 80% от тях са трайно безработни лица, 64% от които без образование или с начално образование.

През 2024 г., с цел намаляване броя на безработните лица в общината се реализират редица проекти и програми. По този начин се осигурява заетост на много нуждаещи се безработни лица от Общината и в същото време с помощта на техния труд общината придобива нов облик. Осигурява се своевременно почистване на териториите за обществено ползване, създават се и се поддържат приятни кътчета за отдых на жителите на Община Правец. В тази връзка Общината се явява най-големият работодател за представителите на ромското население. ДБТ предлага целогодишно обучения в центрове за професионална квалификация, към които консултираните лица не проявяват интерес.

<i>Оперативна цел: Равнопоставен достъп и подобряване реализацията на ромите на пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях; намаляване на социалните неравенства и активното им социално приобщаване</i>			
Мерки	Реализирани дейности през 2024 г.	Отговорни институции	Постигнати резултати за 2024 г.
Мотивиране за активно поведение на пазара на труда/за търсене на работа	Информиране, консултиране, провокиране на активно поведение на пазара на труда и насочване към работодател. Провеждане на изнесени ателиета за търсене на работа на	Бюро по труда Община	Проведени са 93 индивидуални консултации с безработни лица в селата за мотивиране и активно

	трайно безработни лица. Съдействие на бюро по труда в организацията на инициативи за насърчаване търсенето на работа		поведение на пазара на труда. Проведени са 18 групови мероприятия за активно поведение на пазара на труда и 24 ателиета за търсене на работа.
Инициативи, насърчаващи активирането на безработни и икономически неактивни лица	Организиране на изнесени трудови борси в малките населени места		Започнали работа в резултат от проведени трудови борси- 5 лица

4. ПРИОРИТЕТ ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ*

- Подобряване на жилищните условия
- Подобряване състоянието на ромските махали по отношение на техническата инфраструктура

Обособените ромски махали продължават да бъдат една от основните пречки за цялостната интеграция на ромите в обществото, тъй като условията на живот в тях водят до задълбочаване на изолацията им, до занижаване на възможностите за подобряване на образователния, социално-икономическия и здравния статус и до маргинализиране на значителна част от общността.

Най-често срещаните проблеми са свързани с липсата на кадастрални карти, общи и подробни устройствени планове, незаконно строителство, недостатъчно изградена инфраструктура и ограничен достъп до социални и комунални услуги, както и пренаселеност.

Извършено е проучване на собственост, статут на земята, законност на постройките в обитавани от роми махали в общината и за направени консултации и жителите им. Оказано им е съдействие за започване на процедура за заснемане и деклариране на жилищата. Извършена е рехабилитация на улична мрежа в населените места, в които преобладава ромско население.

Оперативна цел: Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура и инфраструктура за публични услуги			
Мерки	Реализирани дейности през 2024 г.	Отговорни институции	Постигнати резултати за 2024 г.
Развитие на инфраструктура за предоставяне на интегрирани здравно-социални и социални услуги в общността за уязвими групи	Разработване на проектни предложения за реновиране на инфраструктурата за интегрирани здравно-социални и социални услуги в общността. Извършени частични ремонти на здравни кабинети в малките населени места.	Община училища	Подобрена инфраструктура
Подобряване на жилищните условия в квартали с компактно ромско и друго	Оказване на съдействие по отношение узаконяване терените, върху които са построени жилищата в ромските махали	Община	Брой консултирани лица-40

живеещо при подобни условия население			
Подкрепа при развитието на образователна, културна, спортна инфраструктура и насърчаване на публично-частното партньорство	Разработване на проектни предложения за реновиране на материалната база в училището в с. Разлив, за изграждане на физкултурен салон в училището в с. Джурово, изградени площадки за отдих и спорт в с. Осиковица и обновено спортно игрище в с. Видраре.	Община училища	Подобрена инфраструктура в образователните институции

5. ПРИОРИТЕТ ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

- Подобряване на ефективността на работа на полицейски служители в мултиетническа среда при спазване на стандартите по правата на човека
- Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения
- Превенция в училищните общности за създаване на среда, която влияе за намаляване на противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Подобрена ефективността на работа на служителите в правоохранителните органи в мултиетническа среда при спазване на стандартите по правата на човека.

Утвърдени са толерантни междуетнически отношения чрез всички форми, вкл. и спорт. Организиран се спортни прояви между учениците в общината под наслов „Не на насилието”, отбелязва се „Деня на толерантността” с редица събития в училищата.

Засилена е работата в общността, особено с деца и младежи, с цел формиране на социални умения за избягване на рискове, създаване на условия за развиващи капацитета дейности и увеличаване на възможностите за социализация.

Оперативна цел: Гарантиране правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на “език на омразата”.			
Мерки	Реализирани дейности през 2024 г.	Отговорни институции	Постигнати резултати за 2024 г.
Кампании за повишаване на осведомеността относно домашното насилие и насилието, основано на признак “пол” (вкл. представители на уязвимите групи в т.ч. роми)	1.Организиране и провеждане на информационни кампании и дискусии в гимназиите по теми за домашното насилие и насилието, основано на полов признак. 2.Информирание и консултиране на деца и техните семейства относно правата на детето.	Община МКБППМН ОЗД	Информираност, относно правата на детето и последствията от домашно насилие; Проведени 2 кампании и консултирани 100 родители

	3. Беседи на родителите на децата от ромската общност с цел засилване на родителската роля в процеса на възпитаване, образование и здравно развитие		
Предотвратяване и противодействие на противообществените прояви на малолетните и непълнолетните	Организиран събития , насочени към предотвратяването и противодействието на противообществените прояви на малолетните и непълнолетните	Община Училища МКБППМН ИДПС	Организиран 12 мероприятия, включени 800 деца и ученици
Превенция и противодействие на всички форми на трафик на хора чрез провеждане на обучения в училища, в които учат деца от ромски произход.	Организиран обучения за превенция и противодействие на всички форми на трафик на хора	Община МКБППМН ИДПС	Организиран 4 мероприятия, включени 600 ученици
Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез спорт	Проведени спортни събития за утвърждаване на толерантни междуетнически отношения	Община Училища МКБППМН	Организиран 10 спортни мероприятия, включени 500 деца и ученици

6. ПРИОРИТЕТ КУЛТУРА И МЕДИИ

Постигане на устойчивост в резултатите на културната интеграция

Разработени и реализиране на програми за културна и социална интеграция на училищно и общинско ниво. Читалищата се утвърждават като центрове за развитие на местната общност, включително и ромската.

По проект се работи с ромската общност с цел стимулирането на участието на малцинствените групи в обществения и културен живот в общината и участието им в събитията от Културния календар на Община Правец.

Провеждат се срещи, кръгли маси и семинари за разчупване на стереотипите, мотивиране и вдъхновяване на солидарни усилия на хора от различни възрасти, с различно образование, социален статус, етнос и култура, както и за фокусиране на общественото внимание към проблемите на етническите малцинства, както и активизиране на местната общност за съвместно преодоляване на негативните стереотипи.

Популяризирането на ромската култура чрез участие на деца и ученици в мероприятия на общинско, регионално и национално ниво.

Всички мероприятия се отразяват в регионалните медии – в-к „Правешки глас” и електронната медия - balkanec.bg.

Оперативна цел: Подобряване на условията за равнопоставен достъп на ромската общност до обществения културен живот, съхранение и популяризиране на ромската традиционна култура, развитие и популяризиране на творчеството като фактори за културна интеграция и социално сближаване. Преодоляване на езика на омразата и възпроизвеждането на предразсъдъци към ромите в медиите с оглед на изграждане на позитивен образ на общността			
Мерки	Реализирани дейности през 2024 г.	Отговорни институции	Постигнати резултати за 2024 г.
Включване на ромите и стимулиране на ромската активност в обществено културния живот на общината	1.Включване на ромите в дейността на читалищата чрез откриване на музикални, театрални и други групи, отговарящи на техните интереси 2.Стимулиране на талантиливи деца от етносите и насърчаване участието им в читалищната дейност;	Община Читалища училища	Включени ромски деца в културния живот на населеното място- 250

	3.Подпомагане участията на ромските деца в общински мероприятия и такива на областно и национално ниво.		
Подкрепа на традиционни ромски празници. Съхраняване и развитие на културните обичаи на малцинствените общност	1.Организиране и провеждане на традиционни ромски празници; 2.Формиране на групи за изучаване фолклор на етносите;	Читалища училища	Действащи групи за изучаване на фолклор на етносите -2

Оперативна цел: Подобряване на условията за равнопоставен достъп на ромската общност до обществения културен живот, съхранение и популяризиране на ромската традиционна култура, развитие и популяризиране на творчеството като фактори за културна интеграция и социално сближаване. Преодоляване на езика на омразата и възпроизвеждането на предразсъдъци към ромите в медиите с оглед на изграждане на позитивен образ на общността

Цели	Мерки	Дейности	Отговорна институция	Реализирани дейности през 2024 г.	Резултати за 2024 г.
1. Постигане на устойчивост в резултатите на културната интеграция	1.1.Повишаване на възможностите за съхраняване на ромските традиции и култура, неформално образование и достъп до култура чрез читалищата	1.1.1.Институционално укрепване на читалищата като центрове за развитие на местната общност, включително и ромската	Община Правец Читалищата	Организираны дейности на Младежките клубове към читалищата в с. Осиковица, с. Джурово, с. Видраре и с. Разлив, ромската мах."Беляновец"-с. Джурово, насочени към интересите на младите хора, които в тези села са предимно от ромски произход. В Клубовете са подсигурени и компютри, чрез които се осигурява и информационно обслужване на подрастващите.	Брой посетители- 265
		1.1.2.Популяризиране на ромската култура чрез мероприятия в общинския културен календар	Община Правец Читалищата училищата	Международния ден на ромите; Празници на ромите – „Банго Васил” и „Бари Богородица”; Традиционни конни надбягвания в с. Равнище; Общински събор на народното творчество; Поставени са театрални постановки в читалище „Напредък 1895”, с. Осиковица	Брой мероприятия - 6 Брой участници- 270

				и в НЧ "Заря 1895"-гр.Правец от деца, единствено от ромски произход. В партньорство с читалищата се осъществиха и редица съвместни прояви, включени в Културния календар на Община Правец. В мероприятията са включени песни и танци от фолклора на ромския етнос.	
--	--	--	--	---	--

През 2024 г. Община Правец работи активно по проекти по Оперативни програми, насочени към социално-икономическа интеграция на уязвими групи чрез реализиране на интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование, заетост и социално включване. Реализират се дейности за оказване на комплексна подкрепа на деца и техните семейства от рискови групи за подобряване на достъпа до здравна грижа, формиране на здравна култура за правилно отглеждане на децата като средство за превенция на здравните рискове. Прилагат се програми за превенция в най-уязвимите и маргинализирани общности като напр. програми за превенция на ранни бракове и раждания, семейно планиране, подготовка за включване в образователната система и други според идентифицираните нужди, обучения, консултации, застъпничество и посредничество по различни въпроси от здравен и социален характер.

Постигнати резултати:

- Осигурена е подкрепата за родителите в техните отговори, намаляване рисковете от страна на средата и увеличаване възможностите за адаптивно развитие в най-добър интерес на детето.
- Мобилните посещения на медицинските специалисти са изключително необходими като превантивни дейности за подобряване здравето на малките деца;
- В следствие активна работа с родителите, все повече деца в задължителна предучилищна и училищна възраст вече посещават редовно детска градина или училище. Този резултат се оценява като голямо постижение, предвид ниската мотивация на семействата от образование.
- Мотивирахме родителите на 6 деца да бъдат записани в детска градина.
- Все повече семейства оценяват положителното въздействие на интегрираните здравно-социални услуги, които им предоставяме. Според тях, те се отразяват положително върху родителските и социалните им умения за търсене на подкрепа и решаване на някои проблеми.
- Подпомогнати са множество семейства с подготовка на документи, необходими им за различни институции.

- Подкрепата на семействата в отглеждането и възпитанието на децата, както и при справяне със семейни проблеми допринесе за развитие на умения и разшири възможностите за пълноценно социално включване и реализация.
- Подкрепени семейства в нужда- изготвяне на документи, медиация пред различни институции и др.;
- Насочени към квалифицирана акушеро-гинекологични грижи на бременни жени без здравни осигуровки.

Изготвил: Мая Пенчева- Експерт „Образование“